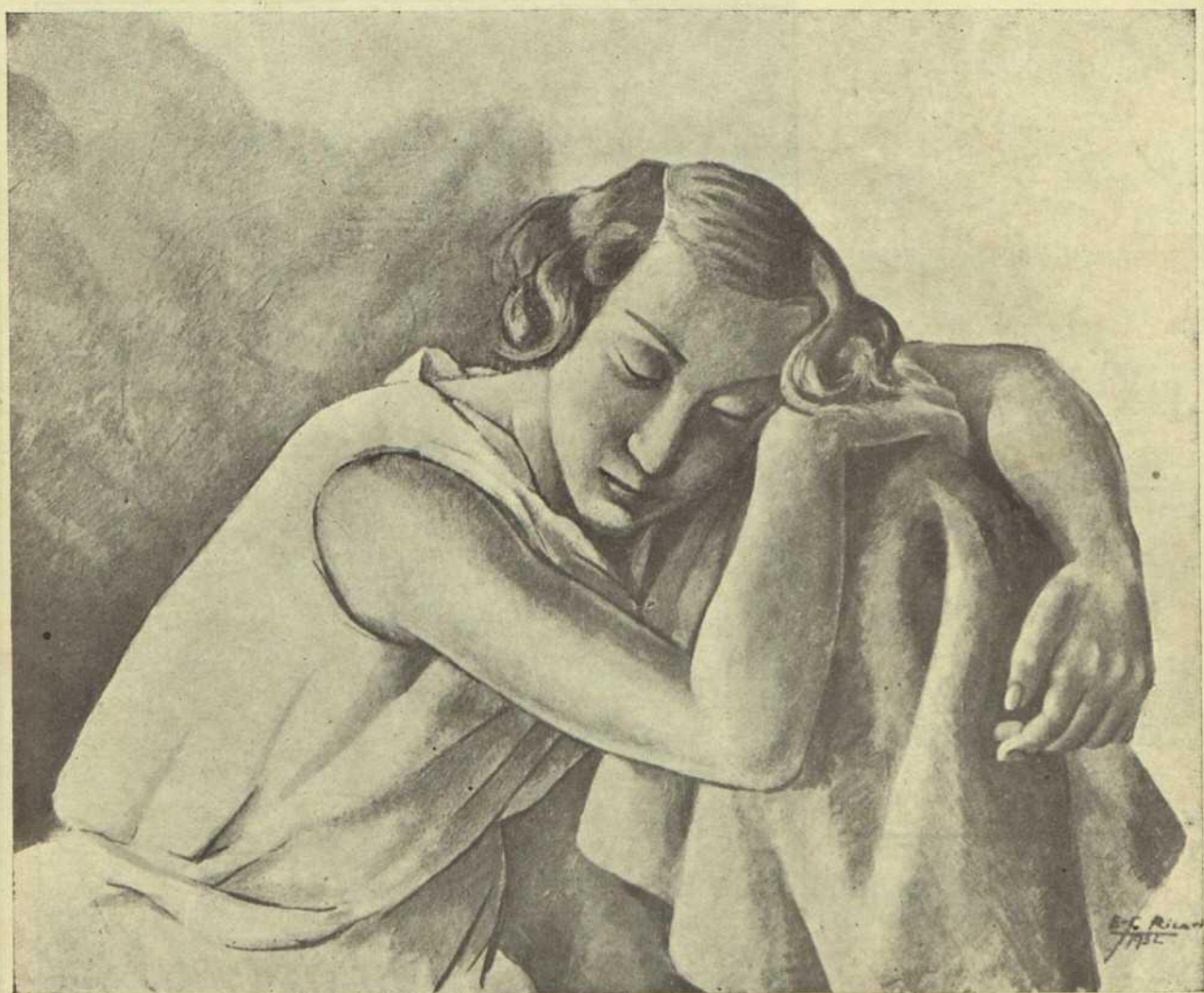

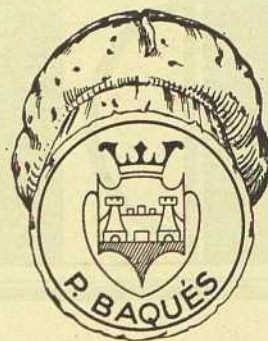
DRISMA

Revista il·lustrada d'art i literatura

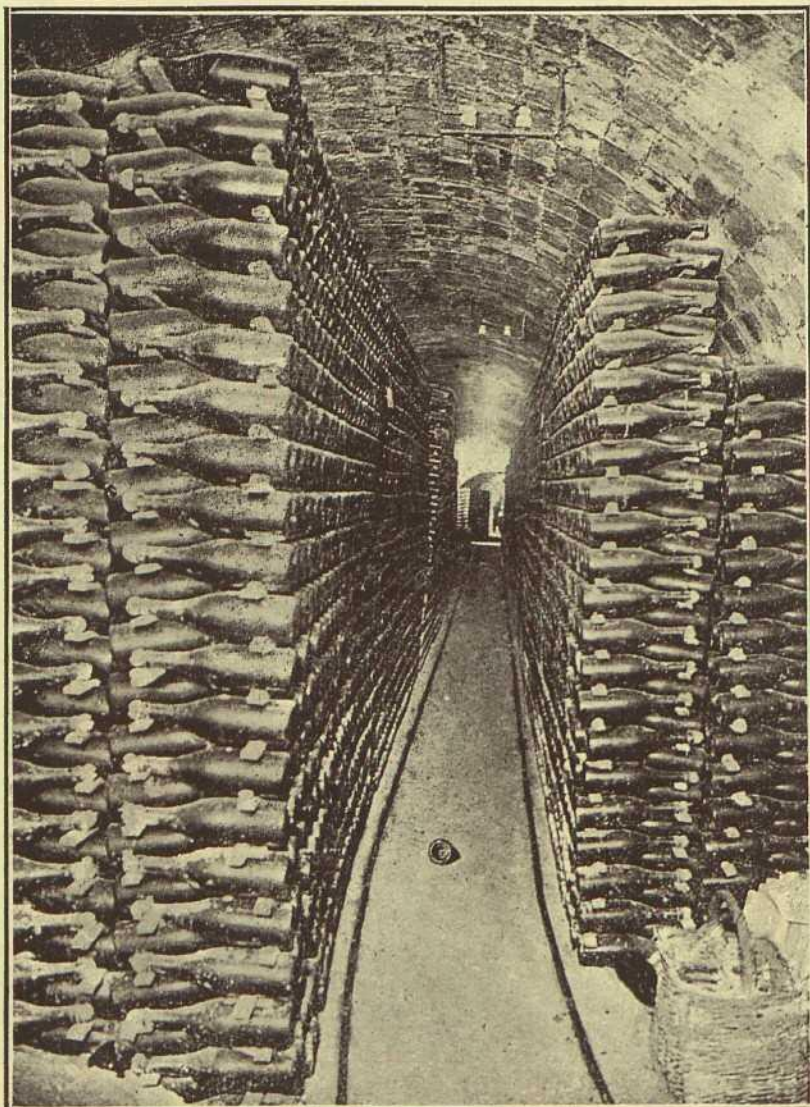

«Noia dormint», oli d'E. C. Ricart.

XAMPANY BAQUÈS

**Guardiola
de Fontrubí**
(PENEDES)

“Fábricas Marqués, S. A.”

Filats i teixits de cotó

Telèfon 68

Vilanova i Geltrú

**Fabricació d'articles CRUSOS,
BLANQUEJATS, de COLORS i TENYITS**

Dipòsit a Barcelona:

Diputació, 244

Telèfon 14301

Hotel Carril

de Josep Pallejà Solà

Servei acurat. Cambres amb aigua corrent.

Cambra de bany.

Cotxe a l'arribada dels trens.

Servei a domicili. Garatge al mateix hotel.

Fermí Galan, 9 i 11 Telèfon 80
Vilanova i Geltrú

BRUNET
sastre

Ignasi Iglésies, 12
Vilanova i Geltrú

FARMACIA
JULIÀ

VILANOVA I GELTRU

Taller de
Ferreteria de
P. PASCUAL

TREBALLS en FERRO
de TOTES CLASSES

CUBA, 22
VILANOVA
I GELTRU :

TRENCATS!

Infinitat de guarits
acrediten la CASA

Antoni Casellas

**Preus mòdics : Immens
assortit de BRAGUERS
Compostura i reparació**

LLIBERTAT, 15 I 17
VILANOVA I GELTRU

LLEIXIU LIQUID
"LA GIRALDA"

La marca de qualitat

Blanqueja i aro-
matitza la roba

JAUME MIRÓ

■ ■
ESPLÈNDIDS
MENJADORS

■ ■
GUINA
SELECTA

Fonda Univers

■ ■
PREUS
MÒDICS

■ ■
HABITACIONS
VENTILADES

Rambla Ventosa, 1-3 : Telèfon 110
Vilanova i Geltrú

GASOSA MONTELL

Altament saludable.

**La indiscutible entre totes
per la seva esmerada fabricació**

Rambla Vidal, n.º 8

Vilanova i Geltrú

**Materials per a la construcció
de**

VICENS GIBERT

CALÇ, GUIX, CIMENT, RAJOLES DE VALENCIA DE
TOTES CLASSES. SORRA I GRANET DE MARMOL

**REPRESENTANT EXCLUSIU PER A
VILANOVA DEL CIMENT «ASLAND»**

Rambla Ventosa, 10

Telèfon 87

Vilanova i Geltrú

Caixa d'Estalvis de la Generalitat de Catalunya

Sucursal a Vilanova i Geltrú: Rambla de Francesc Macià, 1

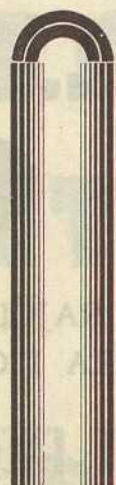
Hores de despatx: Dies feiners, de 9 a 1 matí,
i de 3 a 6 tarda. Diumenges: de 10 a 12 matí.

OPERACIONS. — Estalvi a la vista: Llibretes al 3 per 100 anual, individuals, conjunts i escolars. — Estalvi a termini: Llibretes al $3\frac{1}{4}$ per 100, al $3\frac{1}{2}$ per 100 i al 4 per 100 anual. — Comptes d'Estalvi: A noms de persones socials. — Comptes de Contribuent: Per al pagament de tributs a l'Estat.

Guardioles per al petit estalvi.

OFICINES CENTRALS. — Barcelona: Palau de la Generalitat de Catalunya, Carrer del Bisbe.

SUCURSALS. — Igualada: Carrer del Born, 2. — Badalona: Carrer de Francesc Layret, 149. — Girona: Plaça de l'Oli, 1. — Masnou: Casa de la Vila. — Tarragona: Apodaca, 3.

XAMPANY EXTRA

ALMIRALL

Francesc Macià, 1

Sant Sadurní de Noya

Lo Director
Josep Verdú

(Arx. C. Escofet)

SUMARI

TEXT. — In Memoriam (Editorial). — Notes del meu carnet, A. Pujol Bernadó. — L'aportació de Josep Verdú al Teatre Català, Ferrer-Pujol. — El Verdú Periodista i Publicista, Piular. — Anècdota, † J. Coroleu. — La Fadrina del Mas Gran (poesia), Josep Verdú. — Lo dia y la nit, La soca y las fullas i La son (faules), J. Verdú. — Verdú, segons els seus comentaristes, Varis.

GRAVATS. — Noia dormint (Portada), oli d'Enric C. Ricart. — Retrat de Josep Verdú. — Reproducció de varies capçaleres i dibuixos de periòdics vuitcentistes fundats per en Josep Verdú.

IN MEMORIAM

EL poble que no sap manifestar-se, és poble perdut, tan perdut que ni cercant-lo amb un llum se'l troba.» Són paraules de mestre Santiago Rusiñol, i PRISMA, sempre fit a la màxima sublimitat de les altures, que detesta la inòpia, que sent en l'entranya el batec de fervent veneració per les vèlues vilatanes, li plau avui retre noble acatament d'admiració al fill laboriós de Vilanova i manifestar-se, posant tota la seva ànima, en la mer inscripció lapidària damunt la immaculada blancor màrbrega del seu *couxé*.

HOMENATGE DE «PRISMA»

al poeta vilanoví

JOSEP VERDÚ I FELIU

* 21 setembre 1853 - † 9 juny 1885

Prestigi de la literatura festiva vuitcentista

EN EL COMPLIMENT DEL CINQUANTENARI
DEL SEU TRASPAS
MCMXXXV

No volem dir, però, amb això, que el nom d'aquest home del poble i escriptor d'intuïció, hagi quedat el seu pas com un valor excel·lit en la història de les lletres catalanes; però sí el creiem preminent, en la del cor popular del seu temps, en un gènere que el seu estre ensenyori i dignificà, i per haver estat discutit i llorejat en el difícil període constructiu de renaixença literària i format en una època d'immarcescible recordança.

Notes del meu carnet

Josep Verdú i Feliu

9 JUNY 1885

per Antoni Pujol Bernadó

SÓN comptats els vilanovins sexagenaris que recorden aquest fervent vilanovi, literat i versaire prodigiós, qui excel·lí en nobles activitats, el que ha esdevingut — com en bo i totes les figures preeminents de que pot vantar-se haver fruitat aquesta terra, matria de veritables genis—massa ignorat.

Es per ço que PRISMA compleix la meritíssima tasca de fer reviure el nom simpàtic del compatrieci que en plena joventut féu son traspass a millor vida, justament ara fa cinquanta anys, deixant a mig obrir tot una garba aponcellada de poesia floridíssima; i que, per avinentesa de l'efemèrida dolorosa, la revista divulga la vàlua important de l'obra tot just iniciada, i esborrar en quant sigui possible, la injustificada indiferència en que se l'ha tingut en la seva pròpia vila, qual cosa serà com una exquisida flor immarcescible, pietosament posada damunt el seu etern repòs.

La família Verdú i Feliu

Manuel Verdú Puigjener—picapedrer d'ofici—als 18 anys fixà ací la seva residència; en ocasions difícils fou regidor, havent ascendit al grau de tinent de la 2.ª Companyia que d'ací s'ajuntà amb les forces del general Baldrich quan la revolta Isabelina del 1867. Aquí va casar amb Carme Feliu Juncosa (una de les filles de Josep Feliu, de la Geltrú, de renom «el Sant»), de quin matrimoni en fruitaren varis fills, però

un sol varó, el nostre biografiat. En casar-se aquest, a son temps en fruità solament una filla, avui venerable dama vivent a Barcelona, esdevenint ja el cognom Verdú extingit ací. Les altres filles del «Sant», una va casar-se amb un dels Campamà, provenint de tal unió el naixement de Josep Campamà, també malaguanyat poeta prometedor i excel·lent vilanovi, qui matrimonià jove. Morí abans del seu cosí sense deixar successió. Altra tia del nostre Verdú contragué matrimoni amb un dels Serra, que havia tingut llibreria de vell i nou al carrer de Sant Gervasi, 22, qui tots els diumenges posava una gran parada al llarg de la voravia de «cal Pi manyà» — ja inexistent — on hi compràvem «auques», «romansos» i sainets primitius com el d'«En Saldoni i la Margarida».

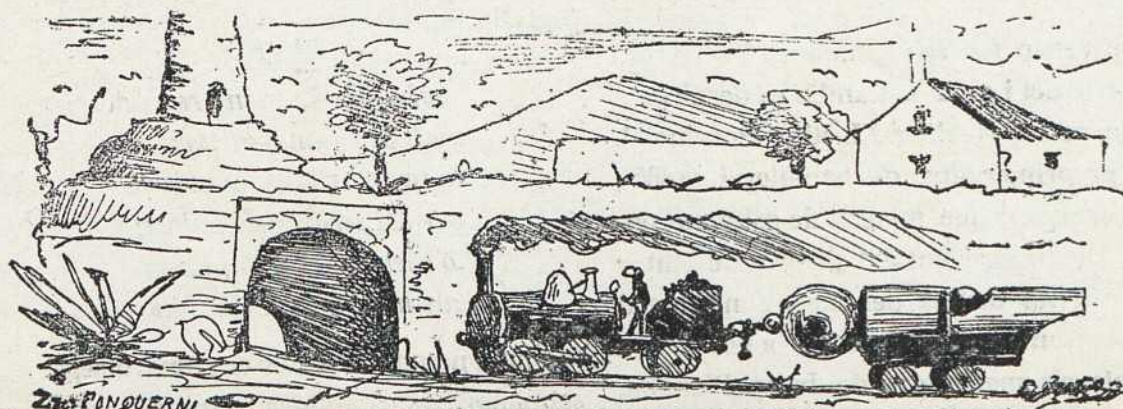
De la unió dels Serra i Verdú en fruità bona descendència, venint molt al cas aportar una rara coincidència. Els pares del nostre Verdú, a poc del seu enllaç, adquiriren una fleca al carrer del Correu, n.º 9, cantonada al de la Salut; allí hom assegura va néixer el poeta; doncs bé, després de 82 anys i d'haver-hi passat molts estadants aliens als Verdú; la jove dels propietaris de l'establiment de queviures existent en l'actualitat, és una descendent d'aquell, filla d'un Serra-Verdú.

De la branca dels Feliu no coneixem altres descendents que els fills del matrimoni Feliu-Ribot, més conegut en nostres medis per «cal Panxo Feliu» o per «En Feliu pintor».

ANY I

DISSABTE 26 MARS 1881

XIULET 2

LO XIULET DEL CARRIL

DE VILANOVA Y GELTRÚ — DIRECTOR JOSEPH VERDÚ

Periódich en vers: préu,
dos cuartos per tot arréu.

XIULARÀ SETMANALMENT
LO QUE LI SEMBLI DOLENT

Administració: Progrés
(ans Caputxins,) 33.

GRACIAS.

Gracias á tots, gracias mil
als Diaris que han tornat
lo saludo ab que han honrat
á lo *Xiulet del carril*.

Gracias als que l'han comprat;
fins aquells apotecaris
que ab dos quartos entre varis
lo llegeixen al plegat.

Gracias al barbé que 'l té
al banch de la barberia
y al que ananthi s' estalvia
de comprarlo en sé al carré.

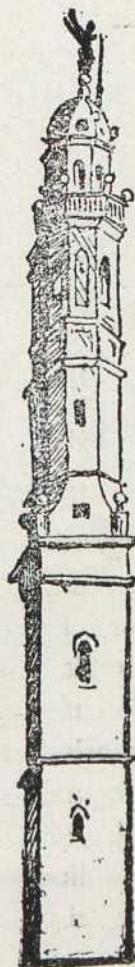
Si be esperém, parlant clá,
que tot bon vilanoví
no sols nos honri ab llegí
sino que 'ns honri ab comprá;
no per afany de guanyarhi
sols per no perdre ab afany
puig voldríam que molts anys
pogués durá 'l setmanari.

Gracias, donchs, per se tal cual
la venda del primer dia,
mes sols temem que no sia
entrada de caball salt;

Gracias, en fi, aquell fondista
que perque no 'l sab llegí
ly creyent que fentho així
un bon criteri 's conquista)

propaga que es tant dolent,
fentnos favor com vos conto,
perque quan agrada al tonto
es quan está malament.

Y aixís pot se algú. al sentirlo,
si 'l primé no va comprarlo,
tant sols per examinarlo
comprará aquet per llegirlo

trovant després que hi ha gent
que creu que lo demostrar
tenir talent, es parlar
molt mal de allo' que no entent
perque creguin que en allo'
sab éll de que se las héu
si be, segons qui, ja véu
que sols per la cuyna es bó.

Gracias donchs y gracias mil
de que sols los que res saben
d' aquest modo desalaban
á lo *Xiulet del Carril*.

A JOSEPH CAMPAMÁ Y VERDÚ.

Nasqué gentil com tota criatura;
cresqué somniant en amistats y amors;
y al estendre las mans á la ventura
fret, sens color, caigué en la sepultura!...

¡La vida dels aucells y de las flors!
Lo mon deixá tot just á la arribada,
qu' entrí á la vida quan l' amor sentí:
tingué una esposa bella, enamorada,
¡feyan tots dos que suau la caminada,
mes la mort va aturarlo en lo camí!

Son nom en pedras no 'l durá la historia.
visqué tranquil sense 'l brugit del tró:
mes ell per sempre ha de tenir sa gloria
dels amichs en lo pit y en la memoria,
qu' era estimat de tots per qu' era bó.

Jo que avuy en sa fossa per ofrena
li porto aquestos versos insegurs,
á la Patria li dich ab fonda pena:
recórdal tu també, qu' ell ta cadena
trencar volia com tos fills mes purs

Y á eixa Patria, jovent de Vilanova,
digueuli ab vostres fets, en ell pensant:
que si un fill ha perdut d' altres en trobal...
Sa ploma jau per terra; sava nova!
que la prenga qui puga, y endevant!

ANGEL GUIMERÀ.

(Arx. A. Pujol)

Verdú - «Gestus»

El noi Verdú féu sos estudis en les escoles elementals d'ací i quan la família es desplaçà a Barcelona, es matriculà a l'Institut Provincial. Aprovat el primer any de batxillerat (1865), començà el segon, que mancat de salut no pogué continuar, reprenent el bell ofici de pintor decorador a les ordres del mestre n'Eduard Llorens, cursant quatre anys de belles arts a Llotja, sots els mestratges de Josep Planella, Venanci Vallmitjana, Martí i Alsina, Mirabent, Fatxó, Lorenzale i Tomàs Padró. Fruit d'aquests estudis, hom recorda un bell paisatge que exposà quan la nostra Exposició Regional del 1882, i algun altre en els aparadors de les desaparegudes botigues de «Cal Bertranet» i «Sastre Pau». Sempre, però, l'agullonà el desig de perfeccionament literari, suggestionant-lo de manera fascinadora el conreu de la poesia.

Senti atracció per la moda de les seccions de cabòries o passatemps que publicaven els periòdics de l'època, en les que s'hi inserien endevinalles, converses, xarades, mudances, jeroglífics i altres entreteniments, i tant reeixí en el gènere, que la primera «xarada» tramesa a «La Campana de Gràcia» sigué tan ben compresa, que àdhuc en la secció de correspondència li pregaven de seguir enviant, amb seguretats de que les veuria publicades. De llavors esdevingué popularíssim el pseudònim GESTUS, no cessant ja de col·laborar en gran nombre de publicacions catalanes, trametent propostes i donant solucions tan arreu, que li feu precis l'emprament d'altres pseudònims; recordem els de «Pintó de Vilanova», «PEPET», «Un mosquit», «Fra de la Trapa», «Jo», «Un jove de Llotja», «Josephet», «Pilar Castro» (en treballs castellans), i per combinacions d'inicials, signant per últim, amb els seus nom i cognom autèntics.

Heus ací unes mostres dels seus primers

fruits literaris que transcrivim amb llur ortografia.

XARADA

*«La dos hu, sempre la dona
molt acostuma portar;
la prima y tres, es objecte
que sol servir pels billars;
lo meu tot es una planta
que molt negoci s'hi fá.»*

(no hem pogut conseguir el número següent del setmanari, on es donava la solució, segurament és «Tabaco».

EPIGRAMA

*«Cuant era sollé en Joseph
petitas duya las gorras;
peró ara que's casat
veig que «les hi fan dur grossas».*

FAULA

L'AIGUA Y LA POLS

*L'aigua clara's prendá
de la pols del carrer,
al fi juntars'hi va
y llot y fanch va ser.*

· · · · ·

*Mireu be ab qui us junteu
ans que enfangats quedeu.*

Verdú en el renaixement literari català

El nostre poeta, com agulla imantada qui cerca dalerosa i inquieta la ruta certa del suprem ideal, per a satisfer a pler les ardents ànsies flamejants de l'expandiment literari que bullia en tots els escriptors d'aquell temps, per aconseguir el reconeixement de la renaixença gloriosa de l'idioma vernacle, produïa els versos amb prodigalitat i inspiració extraordinàries, que els espargia simultàniament en mantes publicacions de Catalunya i estranger. El nostre coneixement arriba al de cinquanta una.

Això, isolat, no ens diria res si no constatés-sim l'enorme activitat que desenvolupava l'inquiet coterrani — cosa que, amb tot, no serà prou capida per qui no sàpiga aquilatar ço que representa per a un home sol, desplegar treball, fantasia, enginy i diners—amb tal to de patriotisme enardit, que li donà bel·ligerància en els medis literaris barcelonins, on relligava amistats, fermes i valuoses, amb els capdavaners de l'intel·lectualisme català.

El teatre català li deu també la seva aportació no fluixa d'empenta, més d'apreciar per quan tot just hi començà a marcar les primeres passes. Tenim fitxades vint-i-set obres en un o més actes, estrenades en importants coliseus públics de Barcelona i representades arreu de Catalunya; bona part de les mateixes, musicals, assolint algunes els honors de les cartelleres per llarga durada.

Verdú, poeta festiu

Sempre optimista, observador vivaç i escriptor d'agudeses, hauria estat un caricaturista de la ploma inimitable. Les seves faules són fines d'ironia i moral exemplaritat; els seus versos d'aquest caire, potser els de més gràcia es troben en els volums de treballs premiats en uns Certàmens estrambòtics, editats per la «Societat Melancolifuga Barcelonesa» (que hom assegura domiciliada alhora a la Joventut Catòlica de ciutat) que tots els anys convocava en forma estrafolària; els advertiments i notes de les quals eren del següent tenor:

*Res de sosso y res de fat;
picant, cohent, y salat,
y amargant, tot fa per casa;
tan sols lo vert es vedat
perque'l vert es menjá d'ase.*

Geroglífich ilustrat.

...Cero... y van... dos...

i en la descripció detallada dels premis, després de molta barrila, es diu que «n'hi hauran»:

*d'ordinaris y de fins,
d'oficials y de sargentos...*

La festa, com en uns jocs florals de debó, es celebraven la diada d'Innocents, sota un gran escut que representava un senyor amb gran barret de copalta i paraigües col·locat d'esquena amb la llegenda «HONNI SOIT QUI MAL Y PENSE». S'obrien les pliques i es llegien, amb gran gatzara, els treballs premiats en el que titulaven «Certamen Polilingüe Muxiganguesch». La flor *natural... ment* solia ésser una mota de farigola, i els premis extraordinaris consistien en un «despertador» representat per una vara de freixa; «una bèstia dissecada» per una arengada, o bé un «instrument de vent» (xeringa) i altres futeses molt vuitcents.

Ací van uns fragments de mostra de les poesies concursants:

LA CANSÓ DEL FADRÍ

I

*Fadrinet só encara,
no'm trobo lligat,
y no'm té cap dóna
gens enamorat.*

*!Prou m'agradaria
estimar ab bon fi!*

*Mes, no sé si'm casi,
ó'm quedi fadrí.*

Descriu tretze casos de noies que ha conegut, sense agradar-li, en altres tantes octaves, per acabar recomanant amb la consegüent retronxa de tota la composició:

*Los que com jo's trobin,
ho dich ab bons fins,
¡val més que no's casin,
que's quedin fadrins!*

* * *

LA CANSÓ DEL COMPARSA

*De dias faig de manobra,
de vespres faig de marquès,
de duch, de compte, de bisbe,
de general y de rey.*

*Quant soch manobra de dias,
guanyo nou ó deu ralets;
de vespres sent bisbe o compte
mitja pesseta no més.*

*¡Y tinch de fer comedia
per dos rals sols...!*

*¡Si pogués ser lo que semblo
quant no semblo lo que soch!*

per l'estil, va descrivint les facècies dels comparses de teatre.

La producció de Verdú

Fora del tomet que intitulà «Brots», d'algunes obres de Teatre i les poesies aplegades en un folletó, per la Il·lustració Catalana que s'han estampat, i les que trovem esparces en fulls de calendari, periòdics, sermons de carnestoltes i caramelles, resten encara una gran quantitat que no han vist la llum pública. Tenim dades certes per creure que passen del centenar les produccions que li foren premiades i de mil tres-cents els títols amb què dotà la poètica catalana. El seu llibre «Brots» és tot una revelació. De l'inèdit «Cent fulls», sols arriba a nosaltres la notícia. Concorregué amb el més falaguer dels èxits a més de quaranta concursos, àdhuc els celebrats a València, al Roselló o Cerdanya francesa, on el nom de Verdú fou proclamat poeta.

V. Balaguer, Frederic Soler, C. Roure, Coca Collado, Robert i Robert, Coroleu, Ixart, Bartrina, Surinyac Sentis, J. F. Guibernau (C. Gumà), Roca i Roca i altres notabilíssims literats el distingien amb sincera amistat, que corresponia dedicant-los-hi les millors produccions, trobant-se la seva signatura alternant amb tots els

Any Ier

Vilanova y Geltrú 17 de Octubre de 1885.

N.º 11

Preu corrent
—
2 CUARTOS
Número atrassat.
—
4 CUARTOS
Administració
—
CARRÉ DEL PROGRÉS, 33
—
Redacció
CARRÉ DE TETUAN, 10
—
Punts de venta
—
PER TOT ARREU

Enrahonará una vegada la setmana
cantant las veritats á tothom.

Tota colaboració literaria será agraïda.

Cualsevol treball deu enviar-se á la redacció
avants de 'ls dijous.

No 's contestará particularment.
Fírminse las noticias d'interés local.

S' ADMETEN ANUNCIS CURTS

L' ANGELET DEL CAMPANAR

PERIODICH PER TOTS LOS GUSTOS

Capçalera deguda al dibuixant vilanoví Joan Llabaria

(Arx. G. Galceran)

esmentats en publicacions i volums de treballs premiats en concursos literaris, havent actuat com a redactor en els diaris «La Correspondencia de Barcelona» i «La Renaixensa», escrits pels més alts prestigis del catalanisme intel·lectual.

En l'antologia d'escriptors catalans de «Lectura Popular» no solament s'hi fa l'elogi xaradorós del nostre compatrici, sinó que se'l veu agermanat amb els noms de la plana major dels prohoms més destacats, afiliats a la gloriosa república de les lletres catalanes.

Verdú fou un fervent vilanoví

El biografiat sentia molt endinsat l'amor per sa terra nadiua, per quant amb tot i ro-

mandre allunyat d'ella, d'habitud la tenia fita en sa pensa, i son cor batejava a l'unison dels que aci laboraven per la prosperitat i engrandiment de la mateixa, fins a morir als 32 anys d'edat, a Barcelona, la nit del 9 de juny del 1885, justament quan l'Ateneu Vilanoví organitzà el primer Certamen literari, pel que estava composant l'Oda a Vilanova, servit de dades facilitades pel cronista i historiador de la vila, Josep Coroleu.

Els poetes contemporanis dedicaren a sa memòria en la premsa i en edicions especials, estrofes sentidíssimes palesant llur admiració i enaltiment pel malograda poeta, condolguets de tan prematura pèrdua, quan tothom esperava grans coses del seu estre privilegiat.

Infinitat de versos podriem aquí transcriu-

re dels amics que l'estimaven, des de «Pitarra» i els més ponderats poetes i literats, fins aquells altres per nosaltres inèdits, però de remarcable vàlua.

Es per tants mèrits del nostre Poeta, que cal sigui més comprès i recordat que no pas fins ara; caldria també que no restés closa aquesta commemoració amb el sol gest de PRISMA.

La personalitat de Verdú té prou relleu perquè el seu homenatge esdevingui popular. Ell va proclamar ben alt el seu amor per Vilanova i cantà les proeses dels vilanovins amb entusiasme i exaltació no superats per cap altre. Els vilanovins, doncs, tenim contret amb ell un deure del que tot just s'inicia el compliment

que cal completar de manera digna. Tenim munició de plomes ben tallades i d'altres jovençanes que disposen de tribunes diverses per a fer oir la seva veu; les entitats culturals i àdhuc les recreatives, amb llurs elencs de Teatre *amateur*, tenen davant per davant un bon nombre d'obres publicades i d'inèdites que esperen veure la llum pública per edicions populars, o l'ésser divulgades en vetllades i festes, i tots per finalitat, lleure de donar a conèixer a la generació actual i futura, aquest model de vilanovisme, — que ja gairebé se'n perd la mena —, d'aquest literat tan nostre i tan popular com poc conegut d'ací, qui es digué Josep Verdú i Feliu.

9 juny 1935.

Any I

Vilanova y Geltrú, 22 Setembre de 1883.

Viatge 1.

CADA
SETMANA

FARÀ

1

viatge.

CADA
VIATGE

VALDRÀ

2

Cuartos.

A VILANOVA,

Poso a casa de n Joseph Verdú

CARRER DE LA PISCATERIA, 18

LO PAGES

A BARCELONA,

Poso a casa de n Guillem Parera

CARRER DEL FI, 6

Capçalera dibuixada per Cristòfor Montserrat, de qui eren també les caricatures que anaven en primera plana i a tota plana de la quarta

(Arx. A. Pujol)

L'aportació de Josep Verdú al Teatre Català

per Ferrer - Pujol

VERDÚ, escriptor dotat d'inquietisme, constantment pensà la que podria fer. Mai s'accontentà per la cosa sola; sempre rumiador de recerca, pensà en el teatre, potser perquè és el lloc on es forma, al primer encert, més depressa la popularitat. La avidesa del nostre escriptor per a crear, denota ambició de ço que no passà d'ésser ell mateix, popular de naixença, per cultura i llur obra.

Tota la mètrica poètica fou tractada per Verdú, adaptant al seu estre quanta modalitat li plaïa. Així mateix tocà tots els gèneres i ressorts de la poètica que trobem representats a l'extensa producció del poeta, en la que no hi podia mancar, doncs, el teatre, que de vell antuvi l'havia corprès, cercant ço que li és essencial, la bellesa d'expressió, sentiment, ànima i construcció; tot l'excel·lit de vàlua primària fit al poble.

De tot el llegat verdunià, és l'obra teatral, la que tenim menys coneixement per poder emetre opinió — el nostre judici crític resultaria antull — han estat massa escasses les obres editades i tanmateix ens trobem mancats d'elements informatius. Els seus biògrafs de l'època, coincideixen en que, de no haver estat per ell la vida efímera, hauria aconseguit dignificar l'escena catalana, aportant-hi la modalitat realista de les costums pobletanes menestralenques, les més divertides, per mitjà del diàleg natural i humà, abundant en la seva obra poètica.

Pels titots amb els quals foren batejades les seves comèdies, comprenem que l'autor no es-

perança fer del seu teatre obra de tesi ni de transcendència; tot el més, teatre discret, de divertiment, de passatemps, potser direm millor — pretenent ésser justos — que circumstancial, denotant la seva predilecció pel sàinet i la sar-suela, gèneres més adients al seu temperament;

Catalogarem, per tant, ací, la producció teatral d'aquest autor vilanoví, d'acord amb el procés com es va anar formant i desenvolupant, pel control de dades obtingudes, a l'ensem que per apreciar la fecunditat i prodigalitat amb que l'autor les concebia i les realitzava.

Es el primer any del seu debut literari (1873) i a les darreries del mateix, que en Verdú, de penya amb els amics, els llegí sa primera obra: el sàinet en un acte «La tranquil·litat és vida»; i, alentat per quants l'oïren, a l'any següent deixà escrites «La ignorància és atrevida» i «L'interès», sàinet aquest últim que més tard convertí en joguet amb el nom de «Dilluns». Sigué estrenat per aficionats de la Societat Interina, instal·lada com altres, al Teatre Jovellanos de Barcelona.

Com «Dilluns» agradà, als presents a la lectura, els companys de treball li demanaren escrigués, per ésser representat per ells, un apropòsit argumentat amb alguna de les facècies pròpies de l'ofici, obtenint d'en Verdú, el consentiment.

El 9 de gener de 1875, la Societat «Los Guerrers», estrenava l'obra — primera donada a l'escena — «Jan Petit», paròdia burlesca amb trossos de música de varis autors a manera

d'opereta bufa, aconseguint fer riure i l'ésser cridat a sortir a les taules, en la interpretació de la qual, reeixiren l'actor còmic Jaume Biosca, juntament amb altres professionals.

La revista «La Renaixensa», edició del 15 d'abril del mateix any, assabentava als seus llegidors d'haver-se estrenat al Teatre Jovellanos la comèdia en un acte «Dilluns», i el sainet musical «Los pintors de Barcelona», degudes les dues a la ploma del jove escriptor Josep Verdú. Seguidament procedí a l'esbós de la sarsueleta «Catalunya» que havia d'ésser posada amb música per N'Antoni Urgellés, la que no volgué siguiés estrenada. Llavors intentà la dramatúrgia amb el dramet en un acte «Dubtar de l'honra» (1876), que anà retocant, sense decidir-se per l'estrena.

Contrastà el fet de que, a l'ensem que la premsa s'ocupava de la mort de la seva primera muller, parlés també de la propera estrena, en teatre públic, de «Lo Cantó», obreta que tingué la sort d'ésser ben rebuda del públic que omplenava el Teatre Espanyol la nit de l'onze de febrer de 1877. Pocs dies després s'estrenava a la societat humorística «Lo Buri-not», instal·lada al Teatre Quevedo «Fals», gata — paròdia de l'òpera Faust, amb rebuscades músiques populars més consemblantes a la de Gounod. El 20 de maig deixà llesta «O beguda o dignitat», paròdia del drama d'Eche-garay «O locura o santidad», que, assajada en alguns teatres, no arribà ésser representada per aliens entrebancs. També s'estrenaren al Teatre Bon Retiro, el sainet castellà «A fiestas de la Pilarica», amb col·laboració de Pere Poblador, (Perico Matalassé) — bon company de Verdú — i «Retrets», diàleg en un acte, a propòsit per lluiment dels actors en dia de benefici. Estrenada aquesta pels comedians Na Dolors Ricart i Manuel Panadés, recorregué triomfant els escenaris de tot Catalunya adoptada per parelles de tant prestigi artístic com

Caterina Mirabell-Lleó Fontova; Mercè Abella-Armengol Goula; Caterina Fontova-Frederic Fuentes; Dolors Delhom - Joan Isern i Pilar Clemente-Joan Ferrusola, entre altres. Aquí, al nostre també desaparegut simpàtic Tivoli, ens siguié donada pels germans Miracle i Robert Torres, amb aditament de coples d'actualitat, compostes per l'Urgellés. D'aquesta obra, els crítics barcelonins es plaïen fer remarcar la graciosa naturalitat del diàleg, el seu bon gust i coneixement dels efectes escènics. Va dedicada a l'amic Frederich Soler (Pitarra). Ací va un fragment:

«Maria. — Joseph... tú!

Joseph. — ¡Eh!

Maria. — ¿Que dorms?

Joseph. — ¡No!

Maria. — M'has de donar cuartos.

Joseph. — ¡Dormo!

Maria. — ¡Poca solta!

Joseph. — M'hi conformo:

¡tinch son!

Maria. — ¡N'hi ha un tip d'això!

¡Joseph!

¡si tingués un corn!

¡llevat!

Joseph. — Ja'm van llevá al néixe.

Maria. — Pro mira qu'es tart.

Joseph. — Y deixa

que sigui tart ó dejorn!

Maria. — Ja haurias de se llevat.

Joseph. — ¿Llevat?

¿que em vols per pastar?

Maria. — No, home, no!

Joseph. — Es que casat

m'he tornat un tros de pá!

Maria. — Si, però sec y moreno.

Joseph. — ¿Que vols dir?

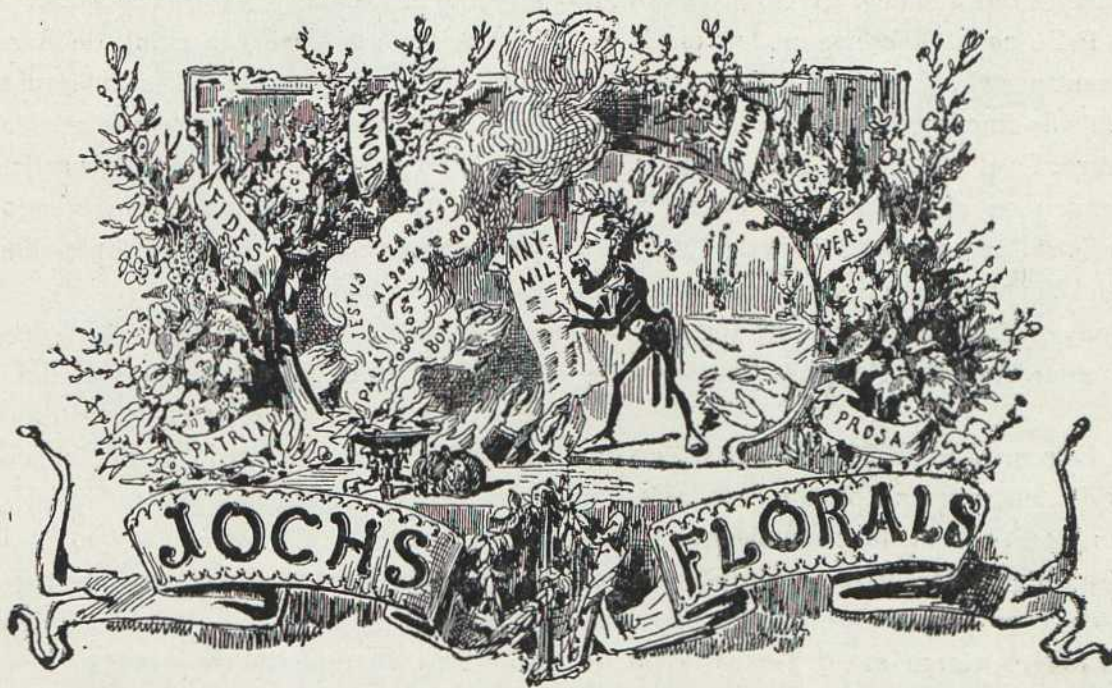
Maria. — Ay qu'ets mussol;

que d'empassá costas molt.

ANY I.—FESTA 11.

BARCELONA 15 DE JULIOL DE 1877.

PREU 2 QUARTOS.

Capçalera del tercer setmanari fundat per Josep Verdú

(Arx. A. Pujol)

*Joseph. — Jo d'empassà?, diguem bueno;
veyam dona una rahó:
com d'empassà puch costà
si ara mateix hasta jo
ja m'acabo d'empassà!.*

Escau, per la gràcia en que està pensada, reproduir ací, l'advertència que es llegeix en alguns dels exemplars de les obretes d'aquest autor en les notes de consuetud; és aquesta molt oportuna i significativa:

«L'apuntador que toqui la campanilla de prevenció que fa alsar al malavesat públic sense veure lo final, y l'actor que talli ó enyadeixi versos com molts que aixis desgracian obras y comprometan autors, QUE NO'M MIRIN MAY MES LA CARA».

Pel febrer del 1878, els diaris de Barcelona publicaven la nova que el mestre Urgellés estava acabant de posar música, amb destí al Teatre Romea, el joguet d'en Verdú, «Dos homes

sols»; i el «Diario de Villanueva y Geltrú», edició del 10 de març del 1879, publicà, fent-se ressò de la premsa barcelonina, el solt: «La empresa del Circo ha aceptado, para representar dentro breve plazo, la zarzuela de actualidad que, con el titulo de «La Triquina», ha escrito nuestro compatriota el joven poeta D. José Verdú, cuya música está terminando nuestro paisano el compositor Sr. Urgellés». Aquesta «Triquina», obreta satírica per les autoritats que mostraven incomprensible passivitat per a combatre el flagell del bestiar pequeri; fou suspesa per orde governativa. S'estrenaren, però, per la societat «Veloz Club», al Teatre del Gavilan, la sarsueleta «A las foscas» i, al Teatre Odeon, la comèdia en dos actes, premiada en el Certamen literari de «L'Aranya», «Colls y Punys», escrita amb la col·laboració de Jaume O. Molgosa, essent-ne en Verdú el versificador; i el 29 de desembre, al nostre vell Principal, el joguet

«Borregos de cal Caba», que ja fou estrenar.

«Tanner», quasi diàleg, suggerit per l'amic Miquel Palà, com ell escriptor, fou escrit expressament per al benefici del galan jove Joan Isern, en sols cinc hores, i estrenada al Teatre Bon Retiro. Es el mateix any 1880 que presenta i li premien en altre Certàmen de l'Aranya, «L'Estudiant Borrascas», paròdia del drama de F. Ubach i Vinyeta «Joan Blancas»; i de la poesia «Jo segon» en treu l'argument del joguet «Jo y ell, som dos». Aquest acte, però, quedà en esbós.

1881. Estrena al Teatre Massini de «No t'arronsis», escrita en poques hores i musicada per N. Enric Martí, obreta de circumstàncies, concebuda amb peu forçat d'unes coples de romanso de cec, que es feren molt populars. Després fou representada al Teatre Tivoli, de Barcelona, davant un públic que a les primeres escenes ja demanava la presentació dels autors. D'aquesta obreta, que aconseguí moltes representacions, deia el crític de diari tan seriós com el Brusi:

«La obrita del Sr. Verdú es mejor que su título, pues hay en ella diálogos animados y bastantes chistes, siendo recibida con mucho aplauso». Per aquest mateix tenor s'expressava va la resta de premsa diària, i periòdics de la mateixa Capital. Aquí siguié representada el propi any, conjuntament amb *Retrets*, per la companyia sarsuelera de Robert Torres amb satisfacció del nostre públic que ja admirava al seu autor.

Altres obres que resten inèdites són la sarsuela en un acte «A la Rambla», i els monòlegs premiats «Vetllant» i «Lo Joch».

Tanca la llista el «Don Juanitu», paròdia de la cèlebre i popular opereta italiana «Donna Juanita», música del mestre Suppé, cognom que, traduït per l'humor verdunià, volia dir «bon plat y fondo». Tres actes en els que el seu autor hi abocà tot el munt de sàtira política i

gràcia irònica incubada a la temperatura de les seves idees catalanistes i republicanes.

Estrenada al Teatro Español, de Barcelona, la nit del 14 de març del 1885, aconseguí un dels èxits més destacats del teatre líric català. Foren llurs intèrprets la plana major dels artistes sarsuelers d'ara fa cinquanta anys i creadora del personatge central, l'escultural tiple vilanovina Eliodora Salvador.

Acabada que fou la temporada al dit «Español», la companyia es desplaçà al del «Buen Retiro», i quan s'hi donava la quaranta cinc representació, tot just Verdú arribat al seu fogar, sobrevingué el fulminant atac d'apoplexia que causà la mort de l'infortunat autor.

Dolorós contrast el d'aquest il·lustre vilanoví, qui treballà per fer agradable la vida d'una generació, distraient-la de prosàiques cabòries, per acabar la seva pròpia tràgicament, quan encara resonarien en ses oïdes inanimades les remors imperceptibles del pòstum aplaudiment.

Anècdota inèdita

VERDÚ. — Bueno, jo't dich que'l pensament d'embolicar l'ataud den Maspons ab la bandera catalana, va ser magnífich; però que no ho faréu ab tots els catalanistes.

FARNÉS. — Ja't veig venir. Si't mors primer que jo, ja't juro que no m'hi oposaré pas.

V. — Ni'm dedicariau una necrologia llarga.

F. — T'enganyas. Si tinch lo disgust de veure semblant desgracia, des d'ara't juro que't dedicaré la primera gacetilla de la RENAI-XENSA, llarga i sentida.

V. — Vaja, veig que ets un bon amich. M'agradaria morir-me si ho pogués veure.

F. — ¡Calla boig! Si tens ànima't cridas la mort.

Vint hores després, Verdú expirà.

Farnés cumpli fidelment la seva paraula.

Extreta d'una lletra de J. Coroleu † (Arx. G. Galceran).

ANY I.

DIUMENGE 22 DE JUNY DE 1879.

TREN 2

FARÀ, AL MENOS, UN VIATGE CADA SETMANA.

QUEFE D'ESTACIÓ DE BARCELONA.

Joseph Verdú

Carrer d' Aribau 6. 1er

QUEFE D'ESTACIÓ DE VILANOVA

Joseph Campamà

Carrer de la Pescaderia 18.

QUEFE D'ESTACIÓ DE VALLS.

Joseph Llopis

Carrer Majó 12.

La correspondència deu dirigir-se a qualsevol dels tres Josepha, tenint temps fins Dimençs pel tren del Disapte.

FOCHS DE S.^NT JOAN.

VEYAM SI TOPARÁN.

(Arx. A. Pujol)

La Fadrina del Mas Gran ⁽¹⁾

(FRAGMENT)

— Mare, la meva mare,
avuy hem de parlar.
— Filla, la meva filla,
mòlt bé qu'a mi'm plaurà.
— La vida de fadrina,
mòlt temps há que la faig;
amigues que'n tenia,
ja s'han emmaridat;
n'hi ha que ja són mares
y són iguals d'edat,
anà'a passeig ab elles
a mi ja no m'escau;
y anant ab les fadrines
de menys de dinou anys,
bo y semblo jo la mare
que les du a passejar.
Oydà!
dixosa la qu'es mare
ò al menys ho pot semblar.
Mare, jo'm vull casar,
vull un marit, vull ser muller;
jo, mare, 'm vull casar,
vull ser com vós, vull estimar.

— Filla, ja'n tens llicencia,
tant de bo fos demà;
veges quines ventatges
que hi tinch de no casart...!
no hauria de pagar;
ni vigilá'a tot nora
d'hont véns y ahont te'n vas;
¿què més desitjaria
que treurem mals de caps,
y veuret ben cofoya
ab ton marit del braç;
y veure una mudança,
abans de finir l'any,
guanyant jo'l titol d'àvia
que tantes no han lograt...?

Oydà!
Si't pots casar avuy,
no esperis a demà.
Favor que me'n faràs
si d'un herèu te'n dius muller;
favor que me'n faràs
si al cap del any àvia me'n fas.

— Mare, la meva mare;
quí a mi'm durà del braç,
serà un fadri del poble;
un llenyater honrat.
Sent llenyater d'ofici
¡quin bo l'està'n en la llar!
al se'l hivern, de llenya
jamay me'n mancarà:
l'ardor de les estelles
revifa'l còs glaçat;
y'l fret, tots dos alhora,
nos hi farèm passar.
Y ourèm dolces canturies
d'aucells avariats;
que'ls nius de les arbrebres
bé prou enfullarà.

Oydà!
sols hi hà que'l llenyater
dèu teni'l cor ingrat...
¿Mare, què més me val
un llenyater ò un traginer?
— Filla, quin més te val,
lo traginer si més te plau.

FAULES ⁽²⁾

Lo dia y la nit

De la nit se queixa 'l dia
y aixis parla :

—Quan jo visch y al mon llumeno
se trevallà.—

Y la nit diu: —Quan jo vetllo
se descansa.—

—Mes ¿per qué essent jo la vida
tú ara 'm matas?—

—diu lo dia, y la nit diuli,
sens tardansa :

—Perque ja ton fill me espera
per matar-me.—

.....

Aquet trànsit es la vida :
l'un treu l'altre.

La soca y las fullas

Un arbre d'espès fullatge
hi havia en un terraplé,
y la soca aixis parlava
á las fullas humilment :
—Verdas fullas, per quan plogue
obriume un espay al menys,
que jo també 'l cel vull veure,
y vull beure aigua del cel.—
Y ab orgull van dir las fullas:
—De tú se'ns endona res;
no volém que caigui á terra
l'aigua del cel que volém.—
Y la soca, corsecantse,
mormolava: —Aixis pagueu
l'habervos pujat tan altas
perque sentiú als aucells?—
Las fullas no l'escoltaren;
la soca mori de set;
s'esgroguehiren las fullas
y se las emportá 'l vent.

.....

Soberans, que sempre'l poble
vos puja fins prop del cel,
si no'us cuideu de la soca...
no'us aguantareu molt temps.

La son

Un, va dí entr'ell: —Vull veure quan m'adormo.—
y observant, observant, quedá adormit.

.....

Aixis mateix veig qu'es l'amor del home;
fins que está enamorat no ho ha advertit.

(1) De l'opuscle «Poesies».

(2) Del llibre «Brots».

El Verdú periodista i publicista

per Piular

LA voluntat del nostre Verdú era cosa seriament acaparadora, i la seva activitat de publicista no admetia parió. Allà on calia bregar, allà acudia ell amb el seu portentós bagatge d'inesgotable fecunditat. Tothom qui recorria a l'escriptor per a demanar, mai se n'anava de buit. Era pròdig i generós. Tot quant representés escriure, li plaïa, i posat a la feina, res hi podia la recança.

Dintre el seu ample front, la pensa hi bullia suggeridora d'iniciatives que no tardaven en fer irrupció a la palestra. Tal era de fantasia creadora i tan optimista, que mai llucà l'entrebanc,

talment obeeidor al crit de «pit i fora». Escriure sempre, sempre, era sa màxima dèria.

Així pensant, cregué que cap altra modalitat millor que la premsa li ofrenava camp més propici per a poder-hi fructificar.

Imaginem el treball que suposa la seva col·laboració en cinquanta-una publicacions regionals i catalanes de l'estranger; i si tal no representés prou esforç, el trobem l'any 1874 que, amb el seu amic Miquel Palà, fundà a Barcelona el setmanari «La fantasma groga», imprès damunt paper d'aquell color, gairebé tot redactat per ells. Per manca, de guanys sols es publi-

DIADA DE LA FESTA MAJOR

- No gloria, filla, no gloria, que la noya 'e deemaya. Quan tindrem 'l vestit nou ja sortirem junts y 'n ballarem una.

Caricatura publicada per «L'Àngel del Campanar»; dibuix de Gaspar Miró i Lleó (Gaspanet). — (Arx. A. Pujol)

caren tres números, dient en comiat que «es-sent ambdós casats, no els convenia treballar i perdre».

La poca acceptació del públic per aquesta primera temptativa editorial no el descoratjà, i a l'any següent, amb altres amics, féu sortir un nou setmanari, «La gorra de cop», en el primer número del qual hi publicà dues xarades, una endevinalla, la poesia «Escóltem y serás rich», i en altre número una combinació estranya — Verdú fou recercador de novetats originals — que titulà «A mos amichs», com també el sonet «A un sargento primer de Vilanova», dedicat al seu amic paísà Francesc Caba; un conte, l'article de costums «La Castanyada», força graciós, i un epigrama. El gènere epigramàtic, tan propens a la lloorderia, fou tractat per en Verdú amb prou discreció.

En ambdues publicacions s'hi publicaren d'en Verdú uns quaranta contes en prosa, entre moltes altres coses que cal fer a darrera hora en tal classe de publicacions a correuita, per tal d'omplenar buits i no retrassar la sortida del periòdic, tasca que els demés companys li confiaven, coneixedors de la facilitat de concepció i audàcia que el caracteritzà.

El 6 de maig de 1877, Verdú i els amics, els noms dels quals fan constar en la capçalera, donen a la llum pública el periòdic setmanal «Jochs Florals», publicació ben rebuda i recomanada per la demés premsa que sovint inseria solts encomiàstics pel seu contingut gairebé tot versificat. Se'n publicaren 41 números, l'últim el 17 de febrer de 1878. El 9 de desembre anterior entrà de redactor al diari «La Correspondencia de Barcelona», donant-li major interès.

Sovintejaven les seves vingudes aci; i a cada fet important que commovia la vila estimada, no hi mancava el seu ajut ni daler. Per ço, al transcendent afer de la construcció del carril d'aci a Barcelona, fundà el periòdic «Lo carril de Vilanova» (15 juny de 1879), que farà un

viatge cada setmana digué, però solament va poder organitzar 12 *trens*. N'era el dibuixant caricaturista Josep Juncosa.

El primer de gener de 1881 fou nomenat redactor gasetiller de «La Renaixensa» i traductor de noves de la premsa madrilenya, així com el *tapablancs* a la tancada de cada edició. El seu nom alternava amb els de Mn. Jacint Verdguer, E. Toda, Riera i Bertran, F. de P. Capella, Feliu i Codina, A. Mestres, els Bassegoda, Bori i Fontestà, l'Agulló, l'Aulestia, Bosch de la Trinxeria, Mn. Costa i Llobera, A. Guimerà, etc.

Contràriament a la breu nota de Coroleu en la «Historia de Villanueva», el 9 de març del 81 reprenia la campanya tirant al carrer «Lo xiulet del carril» (Imp. Renaixensa), que

*xiularà setmanalment
tot lo que li sembli dolent.*

afegint:

*Periòdic en vers, preu
2 quartos per tot arreu.*

*Administració: Progrés,
ants Caputxins, 33.*

casa popular coneguda per cal Panxo Saladrigues, una penya de rebotiga on s'hi arranjava el país, de la qual n'hi ha un feix d'anècdotes, les més gracioses, per a poder ésser contades. Per coincidència del primer número, dia per dia al del patronimic del fundador, tot el text anà signat per autors del mateix nom. L'escrivia de Barcelona estant, inspirat pel que deia el «Diario de Villanueva» i per les noves que d'aci li trametien familiars i amics referents al curs de les obres del carril. A remarcar que, tant la capçalera com les vinyetes que l'ornamentaven, estaven dibuixades pel propi Verdú, i la col·laboració de publicistes com n'Àngel Guimerà, Roca i Roca, Frederic Soler, Josep M.ª Codolosa, Lasarte, Carcasó, Franquesa, Baldoví i Pascual, entre altres.

«Lo xiulet...» només va donar quatre *pitades*. Quan es ventilava el «plet» de la restauració

ANY 1.

DIUMENGE 30 SETEMBRE DE 1883.

TOM 2

L' ANGEL DEL CAMPANAR

DE VILANOVA Y GELTRU

DONARÀ UN TOM CADA SETMANA

Y DIRÀ TOT LO QUE VEGI, BO Y DOLENT

CENTINELLA CONSTANT DE LA VILA

VETLLARÀ DE DIA Y DE NIT DESDE LA TORRE MES ALTA.

SENYALARÀ'LS MALS VENTS Y'LS BONS

Y DIRÀ D' AHONT VENEN Y 'L MAL QUE PODEN FER.

Y tota aquesta gresca, en prosa y en vers, ab ninots y tot lo que vulguin, no costarà més que

2 cuartos per tot arréu.

REDACCIÓ:

Carré del Progrés, número igual als anys de Jessorist.—
Dipòsit de llibres.

ADMINISTRACIÓ:

Carré de Capotaina, número igual als anys del "Diari de
Vilanova"—Dipòsit de llibres.Se publica tota los dies excepto los següents: dimenges,
dilluns, dimars, dimecres, dijous y divendres.Fundat en 1703 per en PAU PÍ Y COCA.—Calderer de
aquesta Vila.S' admeten escrits ab firma y sense en prosa y en vers y's
tornen los originals a qui 'ls vulguin.

CONTRAST

Primé deurian se aquets.

Pero primé son aquets altres.

Curiós gravat de la font del Geni, emplaçada que fou a l'extrem nord de la Rambla. — (Arx. G. Galceran)

de la figura que fa de panell i para-llamps al cim del nostre cloquer, fundà «L'Angel del Campanar» (12 agost de 1883), que *donará un tom cada setmana, dirá tot lo que vegi, bo y dolent — Centinella constant de la vila, vetllará de dia y de nit desde la torre més alta — Senyalará'ls mals vents y'ls bons y dirá d'ahont venen y'l mal que poden fer, y tota aquesta gresca en prosa y en vers, ab ninots y tot lo que vulgueu, no costará més que 2 quartos per tot arreu.* Va quedar parat després de donar 10 voltes. El nostre Joan Llaveries en dibuixà la capçalera, i Gaspar Miró (Gasparet) i Cristòfor Montserrat, les caricatures. Bo i seguidament (23 de setembre) fundava «Lo Pagés» prometent que *cada setmana farà un viatge, i solament el veieren dues vegades.* Tot ell dibuixat per Cristòfor Montserrat. En arribar el 8 d'agost de 1885, aparegué «L'Angelet del Campanar», *periòdich per tots els gustos que enrahonarà una vegada la setmana cantant les veritats a tothom,* sota la direcció de Josep Campamà i Verdú, promesa de bon poeta, qui compartia les tasques de col-

laboració literària en les publicacions intervingudes pel seu cosí, qui adoptà el pseudònim *El gallinaire de Vilanova*, que trobem també en mantes publicacions de la capital i foranes, esdevingut de que els seus pares explotaven una taula de vendre gallina al carrer de Sant Pere, n.º 39, quan el mercat es concentrava per aquells voltants i sota l'Ateneu vell hi havien instal·lades les carnisseries. Aquest «Angelet», que sobrepassà dels 12 números, fou suggerit per Verdú poc abans d'ocórrer el seu traspàs. En ell es destapà la mestria de la ploma de tremp pel dibuix del gran Llaveries, a l'ensem que, degut a les esmentades publicacions, es revelà l'ingení del novell estol de promoció de poetes i escriptors vilatans, dalerosos d'incorporar-se a la corrent abassegadora dels cultivadors de les activitats intel·lectuals, tals — que recordem — com J. Campamà, F. Bardi Burata, Josep i Carles Galceran, A. i Pere Carenys, Francesc Toldrà, Joan III, Agustí Farreres, Pepet Samà (Ruch Nafra), Joan Mayné i Joan Roca. Ço que es diu «l'un fa l'altre».

Verdú, segons els seus comentaristes

EL festiu y popular escriptor En Josep Verdú y Feliu, que amb ses obres teatrals tan d'impuls doná al nostre teatre, y amb ses poesies tant ennoblí nostra literatura humorística.....»

«..... Produí incessantment, ab un humorisme, una naturalitat y una facilitat que cap escriptor del seu temps superava. En mig de tantes barroeries literàries com admetia'l públic dintre aquella literatura basada en el «català que ara es parla», el lector discret trobava en la producció d'En Verdú un encís particular, un especial bon gust, y fins, a voltes, una exqui-

sida sentimentalitat. Y es qu'En Verdú no era solament un escriptor festiu, sinó UN POETA, del qual s'hauria pogut esperar moltíssim si la sort li hagués concedit més llarga vida per a completar la deficient instrucció rebuda en sa infantesa.

«.....tant per sa fantasia exuberant, com per la originalitat, la gracia y ensemps la noblesa de sa producció, té dret a ésser considerat com un dels més honorables conreadors de la literatura patria del seu temps.»

De l'editorial de «Lectura Popular», núm. 344.

Orla gràfica reproduïda del número 1000 (extraordinari) del popular setmanari «La Campana de Gràcia» que es publicà el dia 21 de juliol de 1888, amb els retrats dels fundadors indirecte i directe, director, redactors, dibuixants i col·laboradors més antics, en la que el nostre homenatjat, malaguanyat poeta Josep Verdú i Feliu, el popularíssim GESTUS, ocupa el lloc 21. A remarcar que tots els aquí representats formaven l'estol dels més ponderats escriptors de l'època de més brega, tals com: Valenti Almirall, Frederic Soler, Tomàs Padró, Antoni Feliu i Codina, Manuel de Lasarte, Robert Robert, J. Roca i Roca, Antoni Llaberia, Apeles Mestres, Joaquim M.ª Bartrina, J. F. Guibernau (C. Gumà), Antoni Altadill, Josep Lluís Pellicer, Conrat Roure, Manuel Moliné, Eduard Vidal Valenciano, Josep Llobera, Joan Alonso del Real, Josep Verdú (Gestus), Josep Dern i Carles Labielle, gairebé tots ja desapareguts amb pena de les lletres i arts gràfiques de Catalunya.

«Ha mort quan los llores de la gloria li proporcionaven envejada i reposada tranquil·litat per a conquistar lo distingit lloch que, sens dubte, li estava reservat, no sols entre los nostres mes notables poetes y escriptors festius, sino també entre los millors conreadors del Teatro Català.»

«..... Josep Verdú y Feliu hauria sigut una gloria mes de nostre renaixement literari? No: quan ab la instrucció deficient que tenia, sa fantasiosa y original imaginacións ha donat los fruyts que acabem de relatar, quin dubte pot cabre en nosaltres de que l'afició que demostrava en la actualitat á tota mena d'estudis, haurian fecundat en profit propi son ánima ingenua y ben dotada ab la poderosa sava que donen los coneixements humans.»

De l'editorial de «Los amics tintorers», Barcelona, edició del 19 de juliol de 1885.

«Verdú valia más que su reputación, créelo, porque su corazón era mucho mejor que sus obras. Tenia, eso sí, una sed inextinguible de aplausos. Los hubiera deseado legítimos; pero no pudiendo producirlos con producciones serias y trascendentales los apetecia también. El los queria a todo trance. Pero las amarguras que él sufría en nuestro círculo no son para contadas. Cada vez que venia a pasar un rato con nosotros, nuestra severidad de criterio le hacia el efecto de una inquina injustificada y siempre acababa por disgustarse.

No hay duda que tenia talento y buena voluntad, pero le faltaban conocimientos y por su mal, no hubo medio de hacerle comprender que hasta cierto punto son indispensables en el arte para elevarse a cierta altura. Y este desequilibrio entre su voluntad que era poderosa y sus elementos de producción, que eran incompletos, producian en su espíritu una lucha continua y desgarradora.

Yo que le trataba bastante, habia acabado por adivinarlo y cuando muchos se irritaban con él, le compadecia con toda mi alma.»

D'una lletra particular de Josep Coroleu.

«Desgraciadamente la mort l'ha arrebatat quan anave a preparar la numerosa colecció de treballs que ha deixat inédits ó sense coleccionar y que sens dubte en cas de publicarse, com creyem que será, posará son nom en lo lloch que mereix.

Havia donat també algunas obras á nostre teatro, però pot dirse que encara no haviam vist res, per los molts esborros que ha deixat en cartera, y que tenint en compte sa especialitat en lo genero festiu de bona mena, s'hauria conquistat també un bon nom entre los ja nombrosos autors dramàtics catalans.»

ANÒNIM

«Dotat d'una brillant y poderosa imaginació, ab una intuició literaria de gran forsa, nostre inoblidable amic era font inestroncable de frases ditxosas.»

«La Renaixensa», 10 juny de 1885.

«Els fruyts de ta inspirada fantasia.....»

S. FARNÉS

«Sa recordansa viurà tot temps.....»

CONRAT ROURE

«Mal comprés per lo mon. Tant com valgues no t'estimaren.....»

FREDERICH SOLER

«Si la dalla fatal la Parca empunya
deixa existents tas bellas poesias
que son un monument a ta memoria.»

EUSEBI BENAGES

«Verdú, font de pensaments.»

MANEL GARDÓ FERRER

TALLERS GRÀFICS
J. SOLER

Pulcritud

Rapidesa

Economia

Rambla Macià, 41 - Tel. 42 X
VILANOVA I GELTRÚ

Sucursal a BARCELONA :
Passeig Triomf, 91 - Tel. 51.796

RELOTGERIA

JOIERIA

OPTICA

AUGUST
ARRAUT

Progrés, 40

Vilanova i Geltrú

Ideal Hotel

Telèfon 33 : Vilanova i Geltrú

*Sempre vestits amb
gèneres última novetat
fent les seves compres*

a

*Panyeries
Sabadell*

*Francesc Layret, 46 (abans S. Gervasi)
Vilanova i Geltrú*

Farmàcia
MIRET

Vilanova i Geltrú

Tres factors:

Distinció...

Qualitat...

Economia...

Martínez - Sastre

ADMETO GÈNERE

P. Soler i Gustems, 19, 1.ª (a. Carros)

VILANOVA I GELTRU

BAR “LES PALMERES”

(A CAL PEIXAROT)

de PAU PONS

Situat al punt més cèntric de la platja

Guisats a la marinera

Preparats i servits curosament

Esplèndid menjador,

decorat artísticament

PREUS MÒDICS

Gasoses Xarops Sifons

Fabricant:

P. Giró

**VILANOVA
I GELTRU**

OSCAR

≡ SASTRE ≡

Plaça Soler i Gustems, 25, i Colom, 1

Vilanova i Geltrú

Tintoreria

Nova

Rentats a sec. Tenyits
a vapor. Tot amb la
màxima perfec-
ció i puntualitat.

Despatx i tallers: Sant Joan, 30
Vilanova i Geltrú

*Si festa vols celebrar,
bons dolços has de cercar.*

LA PASTISSERIA

“L'ESTRELLA”

us ofereix un variat i escollit assortiment
de les millors qualitats.

VINS, XAMPANYS I LICORS
DE LES MILLORS MARQUES.

ELS MILLORS
CARAMELS I BOMBONS.

RAMBLA F. MACIÀ, 36

AGÈNCIA OFICIAL D'URALITA, S. A.

Magatzems de JAUME PUIG I BENASACH

Forn del Vidre, 5

Telèfon 147

Vilanova i Geltrú

Planxa ondulada canaleta — Planxa per a revestiments i sostres — Dipòsits — Tubs —
Xemenèies — Canals — Cartró-cuiro — Revestiments decoratius DEKOR —
Produccions artístiques LENA, etc., etc.

Tubs Uralita per a conduccions forçades, en diàmetres de 50 a 1000 mm., i timbratge de 5 a 20 atmosferes.

Tuberia Sanitària DRENA per a desaigües en general, conduccions de fums, calefacció i refrigeració, conducció d'aigües sense pressió, i protecció de cables elèctrics i telefònics.

FIBROMARMOL Nou material d'Uralita de poc gruix i lleuger per a decoració artística, sòlida i econòmica.

Per a pressupostos, catàlegs, referències, certificats i informacions:

URALITA, S. A.

Barcelona: Passeig de Colom, 1.

Madrid: Plaça de les Saleses, 10

300 Sucursals i Agències.

Agència-dipòsit per a la comarca: Magatzems de Jaume Puig i Benasach - Forn del Vidre, 5 - Tel. 147 - Vilanova i Geltrú

Bar Pepín

Casa de menjars i hospitalge

Servei a la carta i coberts a 2'50 ptes.

:: Cafè i licors ::

Rambla Ventosa, 16

Telèfon 20-X

Vilanova i Geltrú

Màquines de cosir i brodar

||| **“WERTHEIM”** |||

R À P I D A, S. A.

: Indiscutiblement són les millors :

Donem cursos de brodar de franc

a tota persona que

compri una màquina

: Les més **BONES** i les més **BARATES** :

SUCURSAL A VILANOVA :

Rambla Francesc Macià, 73

Fàbrica de Gasoses i Sifons

===== de

J O A N C O L L

Dipòsit de Cerveces MORITZ i DAMM

Taronjada IBERIA, en garrals de 4, 8 i 16 litres

Preneu el deliciós

O R A N G E S Q U A S C H

=====

CARRER LLANSA, 2 - VILANOVA I GELTRÚ

Especialitat en
els encàrrecs

Telèfon 108

Vilanova i Geltrú

Josep Mir

**TALLER DE REPARACIONS
D'AUTOMOBILS
I MECÀNIQUES EN GENERAL**

SUBMINISTRE DE BENZINA

Estació d'engreix a pressió

APARELL ELEVADOR

Carretera de Cubelles, 6 i 8 - Tel. 27 - Vilanova i Geltrú

MATERIALES HIDRÁULICOS GRIFFI, S. A.

Capital social: 6.000.000 de ptes.

Fabricació exclusiva de ciments blancs

Ciment Porland Blanc

per a la fabricació de pedra i marbre artificials, paviments, estucs, etc

Ciment Blanc Natural

per a la fabricació de mosaics

Ciment Blanc Especial

per a treballs generals de presentació i responsabilitat.

Ciment Montcadí

Impermeable i adherent

Producte immillorable per a treure tota mena d'humitats. Aplicable com a pintura permanent, en blanc o en colors, afegint-hi petites quantitats de colorants minerals.

Insubstituïble per a realitzar estucs moderns, interiors i exteriors.

Demaneu mostres i instruccions

**Agents de venda a tot Espanya i a la majoria de nacions
d'Europa i Amèrica**

Xampany FREIXENET

SANT SADURNÍ DE NOYA